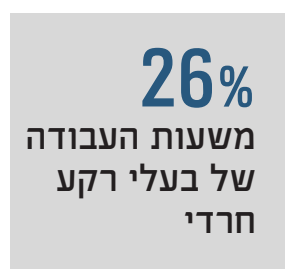
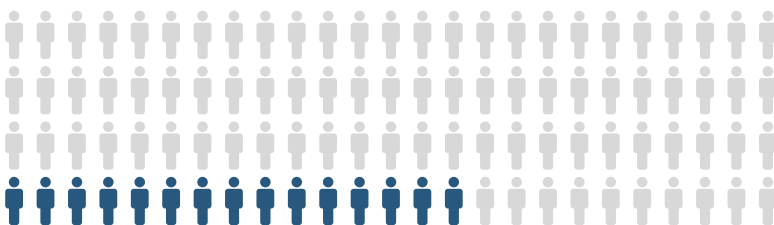
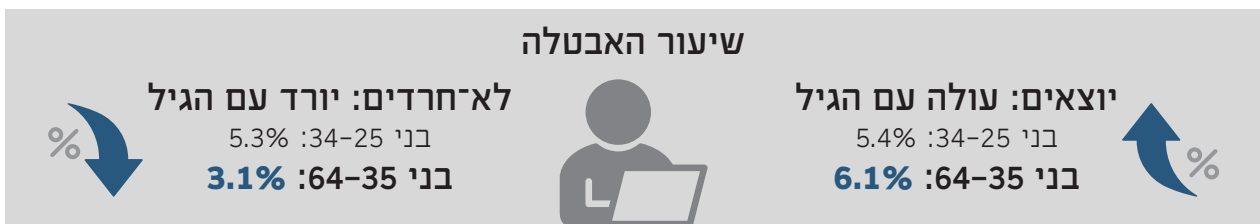
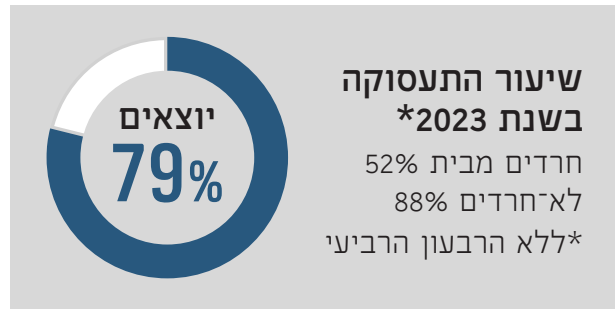
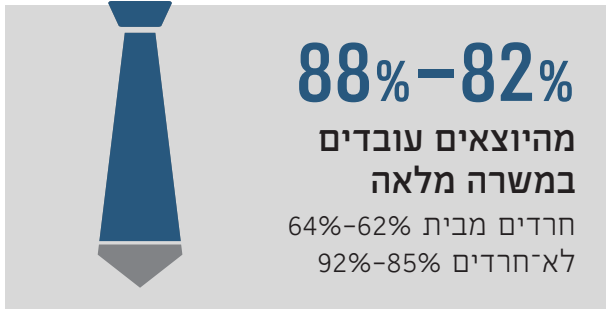

פרק ג: תעסוקה לגברים

גברים יוצאי החברה החרדית דומים לגברים לא־חרדים בכל היבטי התעסוקה הנתונים לשליטתם, ומפנימים את הנורמות המקובלות בשוק התעסוקה בקרב היהודים הלא־חרדים. היצע העבודה שלהם גבוה ונמוך רק במעט מזה של הלא־חרדים, כפי שבא לידי ביטוי ברמות הגבוהות של השתתפות בכוח העבודה ובהיקפי המשרה הגבוהים לאורך זמן. מאידך בכל האמור לתחומי העיסוק היוצאים דומים יותר לחרדים מבית: הן היוצאים והן החרדים מבית הם בוגרי ישיבות חרדיות, שבהיעדר לימודי ליבה מתמודדים עם פערי השכלה ועם מחסור במיומנויות שנדרשות להשתלבות בתעסוקה איכותית, בעיקר אנגלית ומתמטיקה.

קבוצות ומקורות נתונים

קבוצות

קבוצות הניתוח מסווגות על בסיס השתייכות כיום (חרדים כיום או לא) מול השתייכות בעבר (האם הם מרקע חרדי או לא).

קבוצות משנה

יוצאים (חרדים לשעבר): בעלי רקע חרדי שאינם חרדים כיום - קיצור ליוצאי החברה החרדית.
חרדים מבית: בעלי רקע חרדי שהם חרדים כיום - קיצור לחרדים מבית חרדי.
מצטרפים ("מתחרדים"): בעלי רקע לא חרדי שהם חרדים כיום - קיצור למצטרפים לחברה החרדית.
לא-חרדים: בעלי רקע לא חרדי שאינם חרדים כיום - קיצור ליהודים לא חרדים.

מקורות נתונים ושיטות זיהוי (*)

סקר כוח אדם (סכ"א) של הלמ"ס - לשנים 2020-2023, גברים יהודים ילידי ישראל בני 25-64.
זיהוי רקע חרדי: בוגר ישיבות חרדיות לפי דיווח עצמי (שיטת דש"ת); זיהוי חרדי כיום: לפי הגדרה עצמית (רמת משק הבית).
(*) עוד על מקורות הנתונים ראו בנספח המקוון.

ג-1 מבוא

בפרק זה מובאים נתונים מייצגים והשוואתיים של מדדי תעסוקה ליוצאי החברה החרדית (חרדים לשעבר) וקבוצות נוספות, ובכלל זה מגמות במדדי שילוב בכוח העבודה, תחומי עיסוק וניתוח מעמיק של מדדי תעסוקה בקרב בעלי רקע חרדי.

בניגוד לשיעור התעסוקה של הנשים החרדיות, שכבר השיג את היעד הממשלתי לשנת 2030 וקרוב לזה של יהודיות לא חרדיות, שיעור התעסוקה של הגברים החרדים רחוק מהיעד הממשלתי¹, והיקף המשרה הממוצע שלהם נמוך במידה ניכרת מזה של יהודים לא חרדים. שיעור התעסוקה הנמוך של הגברים החרדים ואיכות התעסוקה שלהם – כפי שבא לידי ביטוי למשל בהיקפי המשרה שלהם ובגובה השכר – נובעים מהבדלים תרבותיים וכן מפערי השכלה (ראו פרק ב-5).

גם יוצאי החברה החרדית (חרדים לשעבר), כבוגרי אותה מערכת חינוך, מתמודדים עם פערי השכלה בעיקר בשנותיהם הראשונות, ולכן ניכרת חשיבות מיוחדת לניתוח מאפייני התעסוקה שלהם. אף שחסרים מחקרים שעוסקים במאפייני תעסוקה הן של יוצאים והן של יוצאות, הצורך להסתמך בנושא תעסוקה, בשל מגבלת הנתונים, על נתוני סקר כוח אדם (סכ"א) של הלמ"ס, אפשר לנו להתעמק בגברים בלבד (כזכור, נתוני סכ"א בשיטת דש"ת (2024) מאפשרים לזהות כבעלי רקע חרדי גברים בלבד על בסיס לימודים בישיבה).

הפרק מציג נתוני תעסוקה של יוצאי החברה החרדית (יוצאים) גברים בהשוואה לשלוש קבוצות המשנה האחרות: חרדים מבית (חרדים מבית חרדי), מצטרפים (מצטרפים לחברה החרדית) ולא־חרדים (יהודים לא חרדים). מהנתונים עולה כי היוצאים דומים ללא־חרדים בכל ההיבטים שבשליטתם, ומפנימים את הנורמות המקובלות בשוק התעסוקה בקרב היהודים הלא־חרדים. ככלל היצע העבודה של היוצאים גבוה ונמוך רק במעט מזה של הלא־חרדים, כפי שבא לידי ביטוי ברמות הגבוהות הן של השתתפות בכוח העבודה והן בהיקפי המשרה של המועסקים. עם זאת היוצאים מתאפיינים ברמות אבטלה גבוהות. עוד נמצא כי היוצאים מתאפיינים ברמות נמוכות של השכלה ופריון עבודה, שבאים לידי ביטוי בשילוב הנמוך שלהם במקצועות שדורשים מיומנויות גבוהות.

סעיף ג-2 מציג מדדי שילוב בכוח העבודה: שיעור השתתפות בכוח העבודה ותעסוקה, אבטלה והיקפי משרה; סעיף ג-3 מציג את תחומי העיסוק העיקריים של היוצאים, בין היתר במשלחי יד אקדמיים ובמקצועות בתחומים מדעיים ובהייטק; וסעיף ג-4 מנתח את חלקם של היוצאים מתוך כוח העבודה של כלל בעלי רקע חרדי (יוצאים וחרדים מבית). תיבה ג-1 מציגה נתונים על הביקושים להכשרות המאפשרות השתלבות בהייטק בקרב יוצאים.

ג-2 מדדי שילוב בכוח העבודה

היצע העבודה מוצג בסעיף זה באמצעות נתונים על היקף השתתפות בכוח העבודה, רמות התעסוקה והאבטלה והיקף העבודה בקרב מועסקים בחלוקה לארבע קבוצות משנה: לא־חרדים, יוצאים, חרדים מבית ומצטרפים, כאשר בנספח מוצגים לוחות משלימים לקבוצות הרחבות של כלל בעלי רקע חרדי וכלל החרדים כיום.

ג-2.1 שיעור התעסוקה

ההשתלבות בשוק התעסוקה נבחנה באמצעות שני המדדים הנפוצים: **שיעור התעסוקה ושיעור ההשתתפות בכוח העבודה**. הממד הראשון מתייחס רק למועסקים, והמדד השני כולל גם את מחפשי העבודה (להגדרות ראו נספח ג-2). תחילה מוצגות מגמות של שני מדדים אלו לאורך השנים 2016–2023, ולאחר מכן נתון זה משווה לשתי קבוצות גיל עבור הממוצע לשנים 2020–2023.

1. על פי החלטת ממשלה 198 היעד הממשלתי הוא 65% לגברים חרדים ו-81% לנשים חרדיות עבור בני 25–66 (הממשלה ה-36, 2021). במחצית הראשונה של 2024 עמד שיעור התעסוקה העדכני של חרדיות כיום על 80.1% ועל 82.4% בקרב לא־חרדיות כיום. בקרב גברים עמד שיעור התעסוקה על 53.9% בקרב חרדים כיום ועל 86.8% בקרב לא־חרדים כיום (למ"ס, 2024).

כמתואר בתרשים ג-1, במשך כל התקופה היה שיעור התעסוקה יציב יחסית, למעט ירידות קלות בשנות הקורונה (2020-2021), עלייה בשנת 2023 בקרב חרדים מבית ועלייה חדה בקרב המצטרפים באותה השנה. שיעורי התעסוקה גבוהים יותר בקרב הלא-חרדים (כ-88%) ובקרב היוצאים (77%-81%). בקרב היוצאים נרשמה ירידה בשיעור התעסוקה בשנת 2023, אבל רק אם כוללים את רבעון המלחמה (רבעון 4), ויציבות כשבוחנים את שיעור התעסוקה ללא רבעון זה.

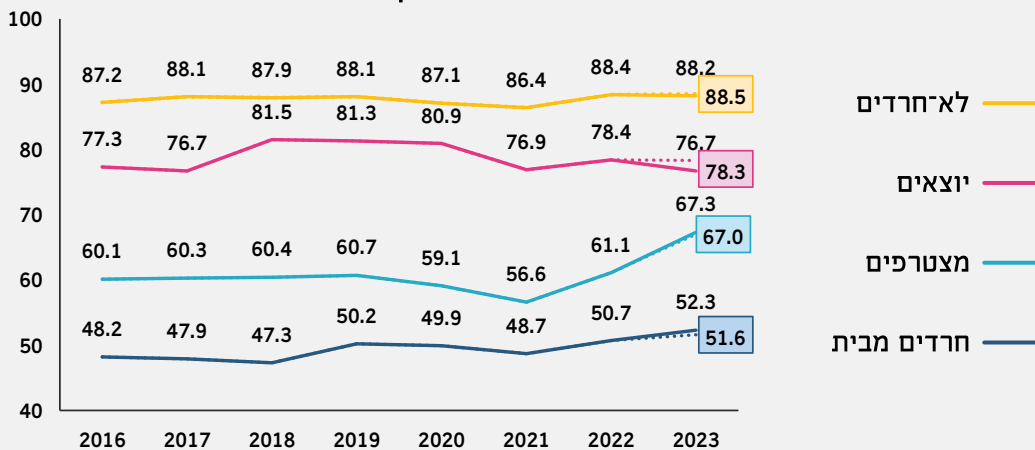
שיעור התעסוקה של יוצאים עומד על כ-78% בהשוואה ל-89% בקרב לא-חרדים ו-52% בקרב החרדים מבית

מהנתונים לא ברור אם אכן המלחמה היא זו שמשכה כלפי מטה את שיעור תעסוקת היוצאים בשנת 2023, או שמא מדובר בטעות המדגם בשל הגודל של מדגם היוצאים.²

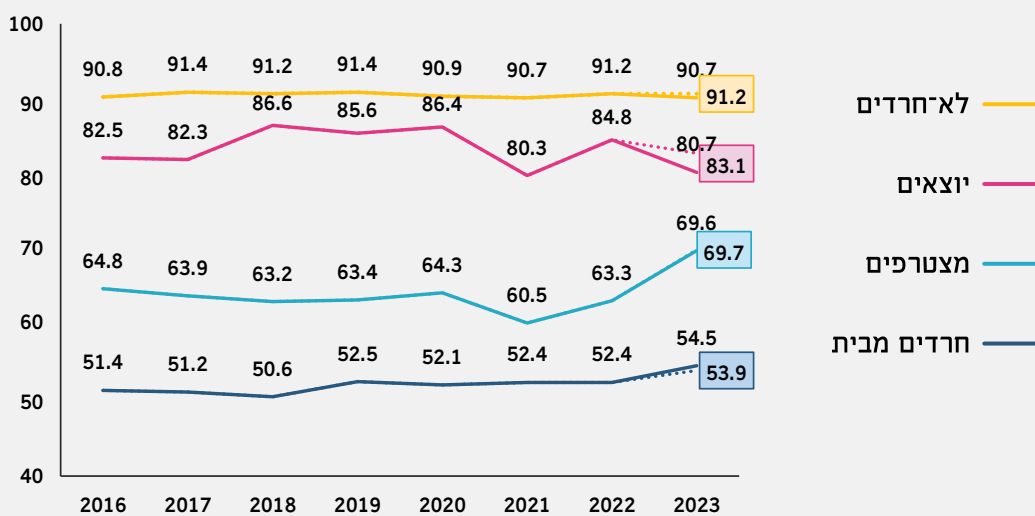
בהשוואה ליוצאים, בקרב חרדים כיום שיעורי התעסוקה נמוכים בהרבה: עד שנת 2022 עמד שיעור התעסוקה בקרב החרדים מבית על 47%-51% ואילו בקרב המצטרפים על 60%-61%, למעט ירידה קלה בשנות הקורונה. לאורך זמן עמד הפער בין שתי קבוצות אלה על 10-12 נקודות האחוז.

תרשים ג-1: מגמות שילוב בתעסוקה על פני זמן

א. שיעור התעסוקה

ב. שיעור השתתפות בכוח העבודה

הנתונים בריבוע מציינים אומדן עבור רבעונים 1-3 בשנת 2023, ללא הרבעון הרביעי. מקור: נתוני סכ"א לשנים 2016-2023, גברים יהודים ילידי ישראל בני 25-64. לנתונים לקבוצות נוספות ובחלוקה לפי קבוצות גיל ראו לוח ג-1.

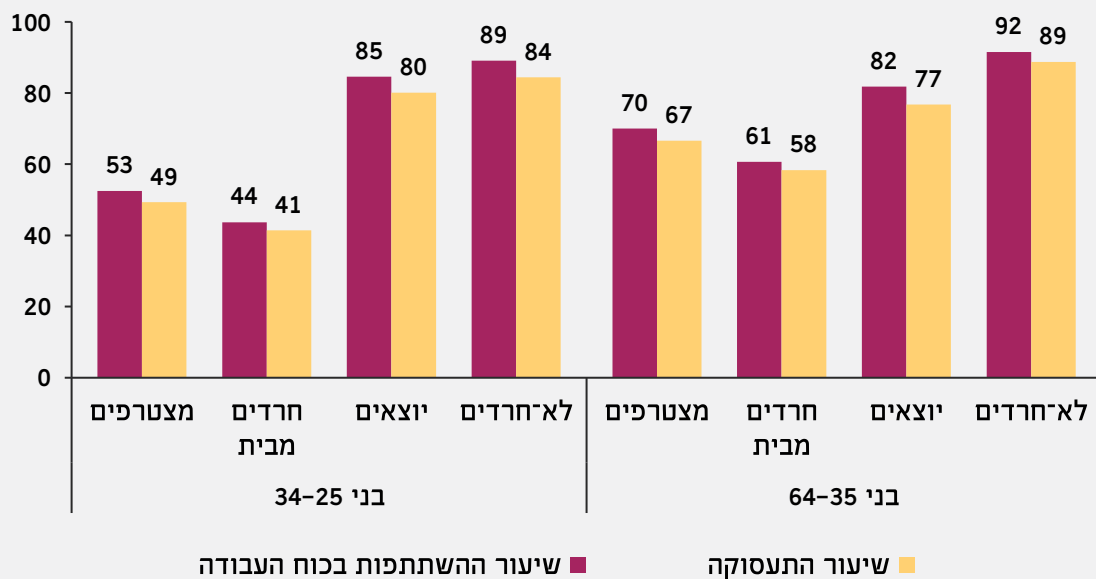
2. ייתכן שהמלחמה פגעה בביקוש למועסקים במקצועות שבהם מועסקים יוצאים רבים, בדומה לעלייה ברמות האבטלה אצל היוצאים בתקופת הקורונה (ראו דויטש, שנפלד ותירוש, 2024). אפשרות נוספת היא שבקרב היוצאים שהיו בשירות מילואים שיעורי ההשבה היו נמוכים יותר, וככל ששיעור התעסוקה בקרבם גבוה יותר, כך לא נכללו בחישוב יוצאים רבים יותר. מאן שאחוז גבוה של מילואימניקים יטה את שיעור התעסוקה כלפי מטה.

בשנת 2023 נרשמה עלייה בתעסוקה רק בשתי הקבוצות החרדיות, כשבקרב המצטרפים שיעור התעסוקה זינק ב־6.2 נקודות האחוז (מ־61.1% ל־67.3%) ובקרב חרדים מבית הוא רשם עלייה מתונה של 1.6 נקודות האחוז (מ־50.7% ל־52.3%). בשנה זו עלה הפער בין שיעור התעסוקה של שתי הקבוצות ל־15 נקודות האחוז, לעומת שיא קודם של 13 נקודות האחוז (בשנת 2018).

היוצאים נכנסים לשוק העבודה בגיל צעיר יחסית, והחרדים מבית בגיל מבוגר יחסית.

כעולה מתרשים ג-11 במגמות בשיעורי ההשתתפות בכוח העבודה דומות לאלה שבשיעורי התעסוקה. ניתוח של שילוב בתעסוקה בחלוקה לצעירים (בני 25-34) ולמבוגרים (בני 35-64) (תרשים ג-2), מלמד כי ככלל צעירים חרדים משתלבים בשוק העבודה בשיעורים הנמוכים אך מהשיעורים הנמוכים של חרדים מבוגרים. כך למשל בגיל הצעיר שיעור ההשתתפות בכוח העבודה והתעסוקה של החרדים נמוך מהלא-חרדים ב־41-45 נקודות האחוז, ובגיל המבוגר שיעור זה נמוך בכ־31 נקודות האחוז.

תרשים ג-2: שילוב בתעסוקה - לפי קבוצות גיל

מקור: נתוני סכ"א לשנים 2020-2023, גברים יהודים ילידי ישראל בני 25-64. לנתונים לקבוצות נוספות ובחלוקה לפי קבוצות גיל ראו לוח ג-2.

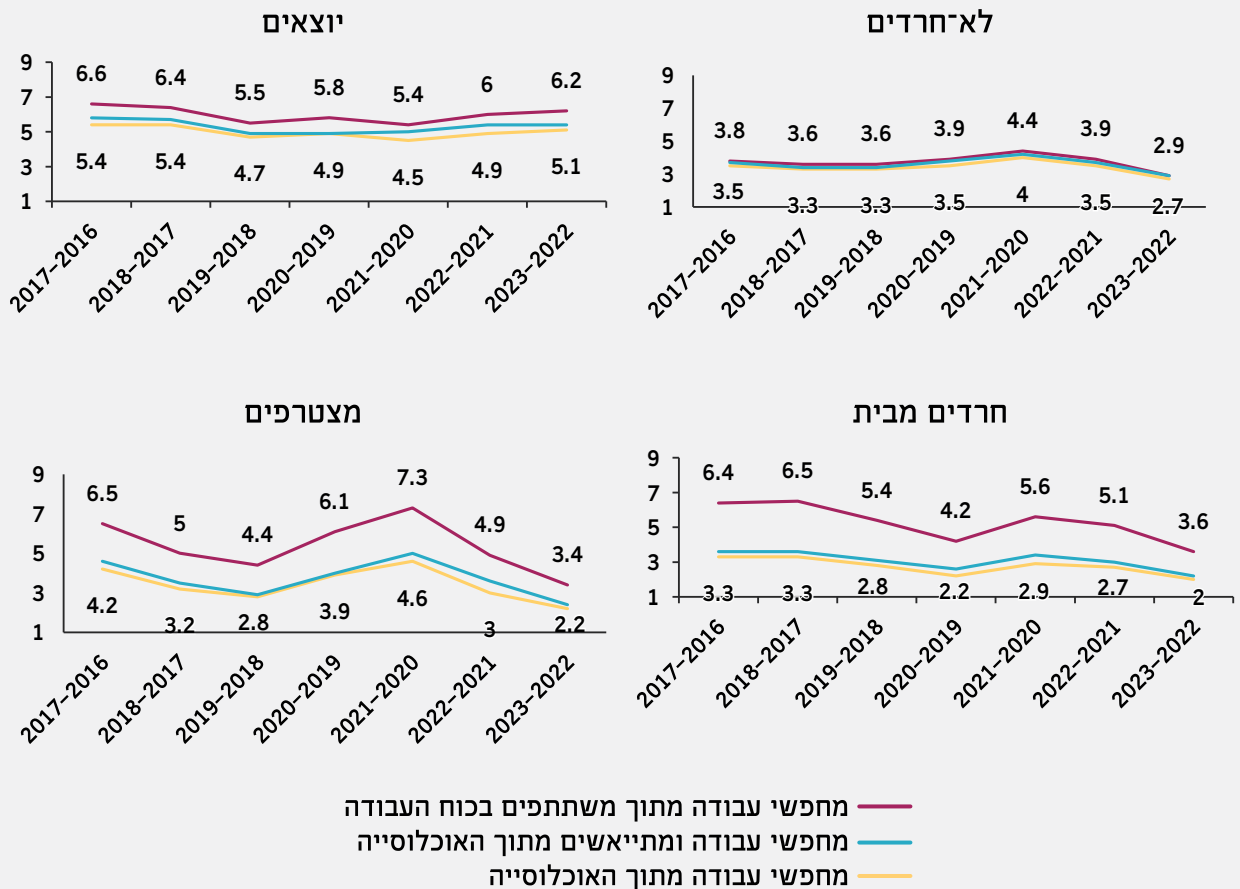
הפער בגיל הצעיר נגרם בשל כניסה מאוחרת לשוק העבודה (גם בקרב אלו שעתידיים לעבוד) בקרב החרדים כיום. בניגוד ללא-חרדים וליוצאים, שאצלם יש דמיון בשיעורי התעסוקה של המבוגרים והצעירים, בקרב החרדים מבית שיעור ההשתתפות בכוח העבודה של צעירים (44%) נמוך ב־17 נקודות האחוז מזה של המבוגרים (61%).

ג-2.2 אבטלה (מחפשי עבודה)

מחפש עבודה (מובטל) הוא אינו מועסק שחיפש עבודה באופן פעיל בארבעת השבועות האחרונים לפני הסקר. הנמנים עם קבוצה זו מעוניינים להשתלב בשוק העבודה ומוכנים להשקיע בכך מאמץ. את שיעור האבטלה מקובל לחשב כשיעור מחפשי עבודה מתוך כלל המשתתפים בכוח העבודה (מועסקים ומחפשי עבודה). מדד זה מייצג את שיעורם של אלה שמעוניינים אבל אינם מצליחים להשתלב בשוק התעסוקה (להרחבה ראו נספח ג-2).

בשל שיעורם הנמוך של הגברים החרדים המשתתפים בכוח העבודה, השוואת שיעור האבטלה מתוך כוח העבודה בקרבם לקבוצות אחרות אינה נותנת תמונה השוואתית מלאה, שכן השתתפותם הנמוכה בשוק העבודה מגדילה את שיעור האבטלה. לצורך השלמת התמונה, אנו מציגים אפוא גם ניתוח של שיעור מחפשי העבודה מתוך כלל האוכלוסייה (משתתפים ולא־משתתפים בכוח העבודה), וכן ניתוח של שיעור המתייאשים מחיפוש עבודה מתוך כלל האוכלוסייה (תרשים ג-3).

תרשים ג-3: רמות אבטלה על פני זמן - השוואת מדדי אבטלה (מוצג כממוצע נע, %)

מקור: נתוני סכ"א לשנים 2023-2016, גברים יהודים ילידי ישראל בני 25-64. להגדרות ראו נספח ג-1.

כמפורט בתרשים ג-3, במבט על פני ציר הזמן רמות האבטלה הגבוהות ביותר הן בקרב היוצאים, בייחוד שיעור מחפשי העבודה מתוך כלל האוכלוסייה ולא רק מתוך המשתתפים בכוח העבודה.³

בשנים האחרונות נרשמה ירידה בשיעורי האבטלה בכל הקבוצות, למעט בקרב היוצאים, שאצלם נרשמה עלייה קלה. בשנים 2023-2022 עמד שיעור האבטלה מתוך כוח העבודה בקרב היוצאים על 6.2%, לעומת 2.9% בקרב הלא־חרדים ו־3.4%-3.6% בקבוצות החרדים כיום.⁴

בשנים 2021-2023 ירד שיעור האבטלה בכל הקבוצות למעט קבוצת היוצאים, שבה הוא נותר גבוה.

3. בקרב המצטרפים שיעור האבטלה מראה תנודתיות: בחלק מהשנים שיעורו מתוך כוח העבודה גבוה בהשוואה ליוצאים, ובשנים אחרות נמוך יותר.
 4. נתונים אלו שונים מהנתונים שפורסמו ביוצאים עם נתונים 2023 (דויטש ושנפלד, 2023) ולפיהם רמות האבטלה בשנים 2022-2021 היו גבוהות יותר. הסיבה להבדל היא שינוי קבוצת הגיל, שהשנה הורחבה לבני 25-64 (בהשוואה לבני 25-54 בשנתון הקודם).

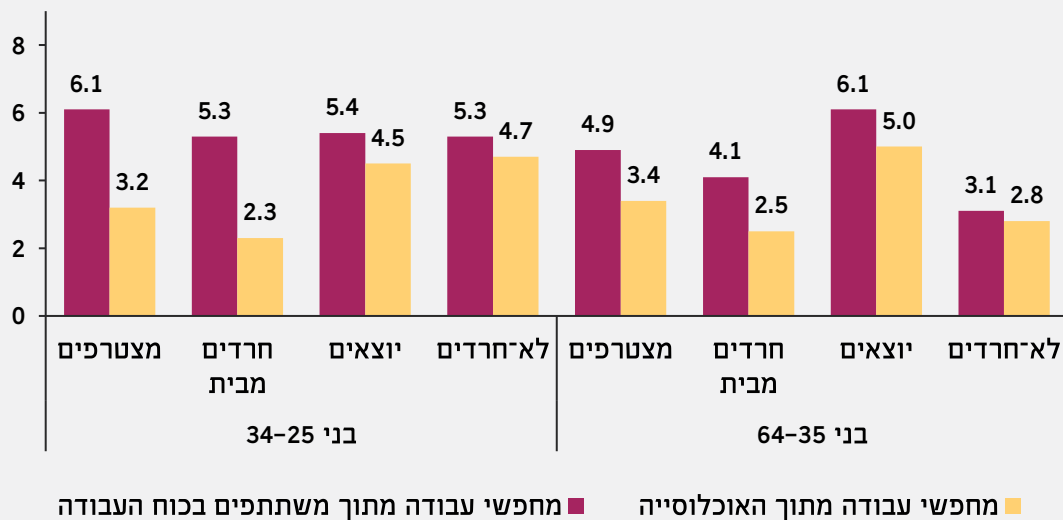
שיעור מחפשי העבודה מתוך האוכלוסייה בקרב היוצאים הוא הגבוה ביותר, נתון שמלמד על פוטנציאל שיפור התעסוקה שלהם.

גם בשיעור מחפשי העבודה מתוך האוכלוסייה נרשמה ירידה בכל הקבוצות למעט היוצאים, כשבשנים 2022-2023 עמד שיעור זה על כ-5% בקרב היוצאים בהשוואה ל-2.7% בקרב הלא-חרדים וכ-2% בקרב החרדים כיום (בשתי הקבוצות). משמעות ממצא זה היא כי אף ששיעור התעסוקה בקרב היוצאים גבוה במידה ניכרת משיעור התעסוקה בקרב החרדים, פוטנציאל שיפור התעסוקה שלהם גבוה אף יותר, כל עוד לא תגדל נכונותם של החרדים להשתתף בכוח העבודה.

רמות האבטלה של יוצאים מבוגרים גבוהה יחסית לכל הקבוצות.

ניתוח מדדים אלו לפי קבוצות גיל מלמד כי בקרב היוצאים רמות האבטלה גבוהות יותר בקרב המבוגרים, בשונה מהלא-חרדים, שבקרבם רמות האבטלה גבוהות יותר בקרב צעירים. הגיל הצעיר הוא תקופת הכניסה לשוק העבודה ומתאפיין באופן טבעי בשיעור גבוה יותר של אנשים המחפשים עבודה, ולכן נצפה לרמות אבטלה גבוהות יותר בקרבם. לעומת זה, שיעור האבטלה הגבוה יותר בקרב המבוגרים היוצאים, מאותת על קשיי השתלבות בשוק העבודה.

תרשים ג-4: שיעור האבטלה - לפי קבוצות גיל

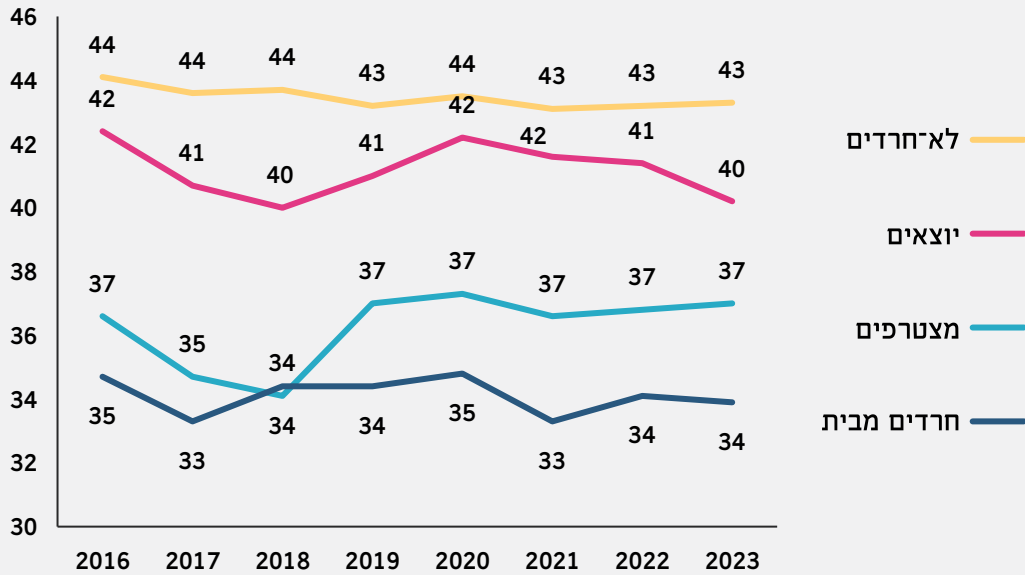
מקור: נתוני סכ"א לשנים 2020-2023, גברים יהודים ילידי ישראל בני 25-64. לנתונים לקבוצות נוספות ובחלוקה לפי קבוצות גיל ראו לוח ג-2.

יש לסייג כי האומדנים בקרב היוצאים והמצטרפים מושפעים יותר מטעויות דגימה בשל מספר התצפיות הנמוך יחסית בקרבם. מכל מקום, נתונים אלו עקביים עם נתוני עבר, שכן שיעורי האבטלה בקרב היוצאים גבוהים, ונראה כי במקרים של אבטלה תהליכי החזרה שלהם לשוק העבודה איטיים מעט יותר, כפי שהשתקף גם בהשתקמות האיטית של שיעור התעסוקה לאחר שנות הקורונה.

ג-2.3 היקף המשרה

היקפי המשרה של המועסקים נמדדו באמצעות ניתוח של ממוצע שעות העבודה השבועיות ושיעור המועסקים שבדרך כלל עובדים בהיקף מלא. היקף עבודה מלא חושב בשתי דרכים: על פי הגדרת הלמ"ס - 35 שעות שבועיות ויותר; ועל פי הגדרת OECD - 30 שעות שבועיות ויותר (להגדרות ראו נספח ג-1).

תרשים ג-5: ממוצע שעות עבודה על פני זמן

מקור: נתוני סכ"א לשנים 2016-2023, גברים יהודים ילידי ישראל בני 25-64. ממוצע שעות העבודה נמדד בקרב המועסקים בפועל.

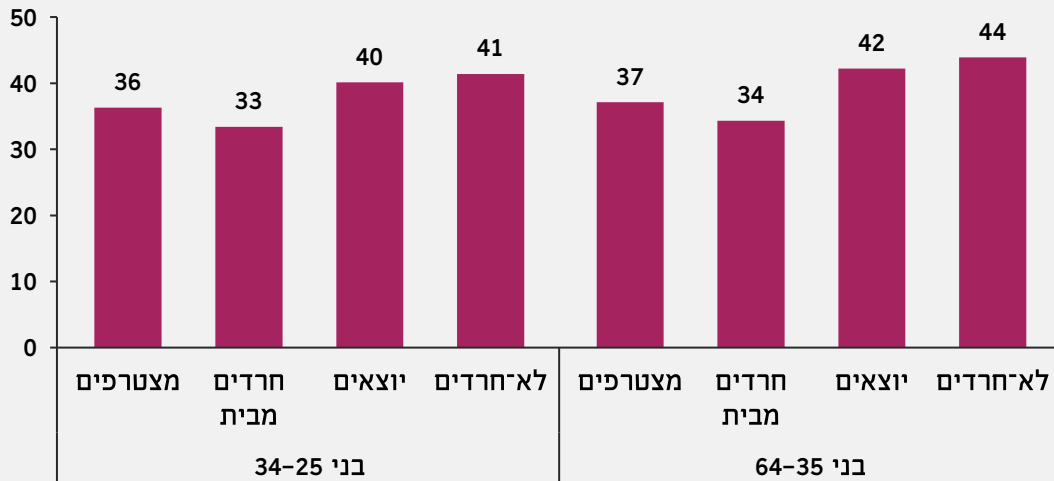
היוצאים עובדים בהיקפי משרה דומים לאלה של לא־חרדים, הגבוהים מאלה של החרדים.

ככלל היוצאים עובדים בהיקפי משרה נמוכים רק במעט מאלה של לא־חרדים וגבוהים מאלה של החרדים (תרשים ג-5). בממוצע היוצאים עובדים 40-42 שעות שבועיות - נמוך אך במקצת מהממוצע בקרב הלא־חרדים, העומד על 43-44 שעות שבועיות. השיעור בקרב החרדים כיום נמוך יותר ועומד על 34-35 בקרב החרדים מבית ועל כ־37 שעות בקרב המצטרפים (ברוב התקופה).

ניתוח של ההבדלים לפי קבוצות גיל בממוצע לשנים 2020-2023 מלמד שבכל האמור בממוצע שעות העבודה קיים דמיון בשתי קבוצות הגיל, כשקבוצת הגיל המבוגרת נוטה לעבוד מעט יותר שעות (תרשים ג-6): אצל הלא־חרדים הממוצע גבוה ב־3 שעות בקבוצת הגיל המבוגרת, אצל היוצאים בשנתיים, ואצל החרדים כיום (שתי הקבוצות) הוא גבוה בשעה.

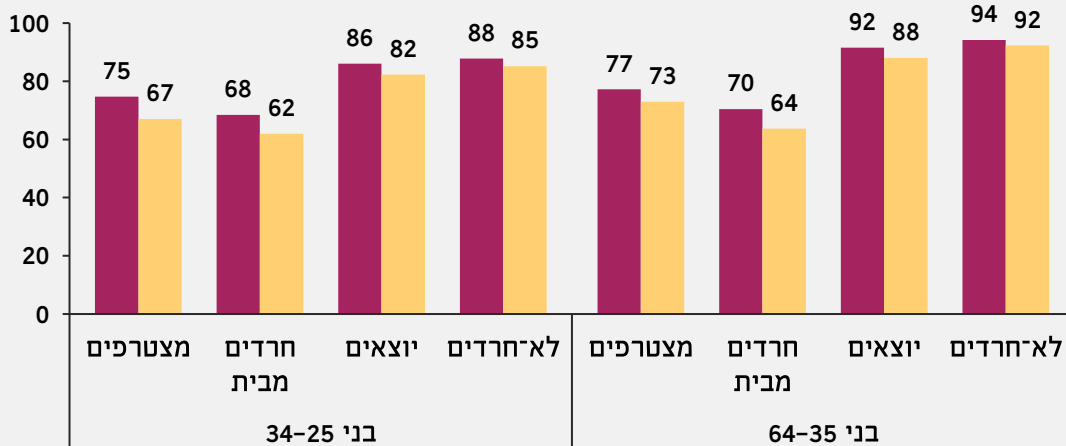
תרשים ג-6: ממוצע שעות עבודה שבועיות - לפי קבוצות גיל

מקור: נתוני סכ"א לשנים 2020-2023, גברים יהודים ילידי ישראל בני 25-64 שהיו מועסקים בפועל. לנתונים לקבוצות נוספות ובחלוקה לפי קבוצות גיל ראו לוח ג-3.

בחינה של שיעור המועסקים בדרך כלל בהיקף עבודה מלא (תרשים ג-7) מעלה שיעורים נמוכים של עובדים בהיקף מלא בקרב החרדים כיום, בייחוד חרדים מבית. בניגוד ל-82%-85% מהצעירים היוצאים והלא-חרדים העובדים 35 שעות ויותר (היקף מלא בהגדרת הלמ"ס), בקרב החרדים מבית שיעור זה עומד על 62% בלבד ובקרב המזרחיים על 67%. המבוגרים בכל הקבוצות שיעורי העובדים בהיקף מלא גבוהים ב-6-7 נקודות האחוז מאלה של הצעירים, למעט חרדים מבית, שבקרבם שיעור העובדים בהיקף מלא בקרב הצעירים והמבוגרים דומה יחסית.

תרשים ג-7: שיעור המועסקים בהיקף עבודה מלא - לפי קבוצות גיל

■ 30 שעות לפחות (הגדרת OECD) ■ 35 שעות לפחות (הגדרת הלמ"ס)

מקור: נתוני סכ"א לשנים 2020-2023, גברים יהודים ילידי ישראל בני 25-64 שהיו מועסקים. לנתונים לקבוצות נוספות ובחלוקה לפי קבוצות גיל ראו לוח ג-3.

היקף עבודה מלא: עובדים בדרך כלל בהגדרת ה-OECD - 30 ש"ש לפחות; בהגדרת הלמ"ס - 35 ש"ש לפחות.

ג-3 תחומי עיסוק

בחלק זה מוצגים נתונים על תחומי העיסוק של היוצאים בהשוואה לקבוצות אחרות: משלחי היד של המועסקים וכן ענפי הכלכלה.⁵ תחילה מובא מבט כללי על מקצועות המועסקים לפי רמות המיומנות הנדרשות במשרה, לאחר מכן מוצג פירוט של מקצועות המועסקים לפי רמות המיומנות הנדרשת, ולבסוף מובאים שיעורי המועסקים בענפי הכלכלה ובמשלחי היד בתחום ההייטק.⁶

הנתונים מראים כי בקרב היוצאים שיעור גבוה מועסקים כבעלי מלאכה בעבודות כפיים וכנהגים, וככלל במקצועות שאינם דורשים הכשרה אקדמית ומקצועית. שיעור דומה של יוצאים וחרדים מבית עוסקים במקצועות שדורשים הכשרה אקדמית ומקצועית, כאשר היוצאים מועסקים במקצועות טכנולוגיים ומדעיים, ובקרב החרדים מבית בולט העיסוק בהוראה ובמשפטים. בקרב הלא־חרדים בולט עיסוק בשיעורים גבוהים במדעים ובמקצועות הטכנולוגיים.

ג-3.1 רמות המיומנות של המועסקים

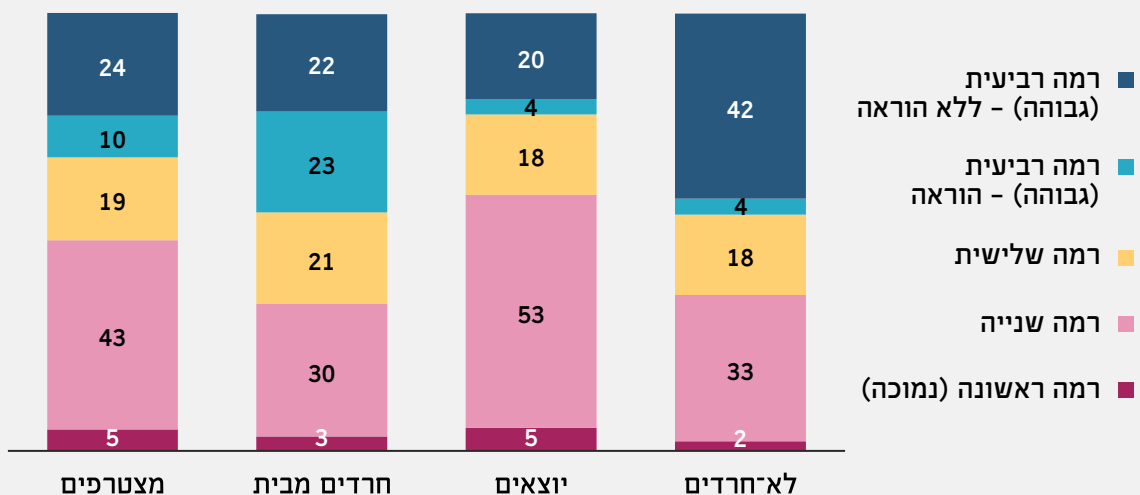
יותר ממחצית מהיוצאים מועסקים במקצועות שדורשים מיומנות נמוכות ומתאפיינים בשכר נמוך, בהשוואה לכשליש מהחרדים מבית ומהלא־חרדים.

בשלב הראשון חולקו משלחי היד לארבע רמות המיומנות הנדרשות במשרה (ראו נספח ג-2). עם זאת, מכיוון שבקרב החרדים שיעור גבוה (23% בהשוואה ל-4% בקרב היוצאים והלא־חרדים) מועסק בהוראה -

המוגדרת מקצוע אקדמי ברמה גבוהה (אף שהוראה בישיבות איננה מצריכה הכשרה אקדמית) - פוצלה רמה זו לשתי קטגוריות: רמה רביעית - ללא הוראה, ורמה רביעית - הוראה בלבד.

השוואה לפי רמת המיומנות הנדרשת במקצוע (תרשים ג-8) מעלה כי 58% מהיוצאים ו-48% מהמצטרפים עסקו במקצועות שמשתייכים לשתי הרמות הנמוכות בהשוואה ל-33% מהחרדים מבית ו-35% מכלל הלא־חרדים.

תרשים ג-8: התפלגות המועסקים לפי רמת המיומנות הנדרשת במקצוע (%)

מקור: נתוני סכ"א לשנים 2020-2023, גברים יהודים ילידי ישראל בני 25-64, שהיו מועסקים בשנתיים שקדמו לסקר ודיווחו על משלח יד.

5. הנתונים מוצגים גם בנוגע לאלו שבזמן הסקר לא היו מועסקים בתנאי שהם היו מועסקים בשנתיים שקדמו לסקר ודיווחו על תחומי העיסוק. הצגה זו מאפשרת להציג באופן מהימן יותר את התפלגות המקצועות גם בתקופה שכוללת ירידה בשיעורי התעסוקה כמו בשנות הקורונה.

6. לרשימת ענפי הכלכלה ומשלחי היד שסווגו כהייטק ראו לוחות ג-1 ו-ג-2 בנספח ג-2.

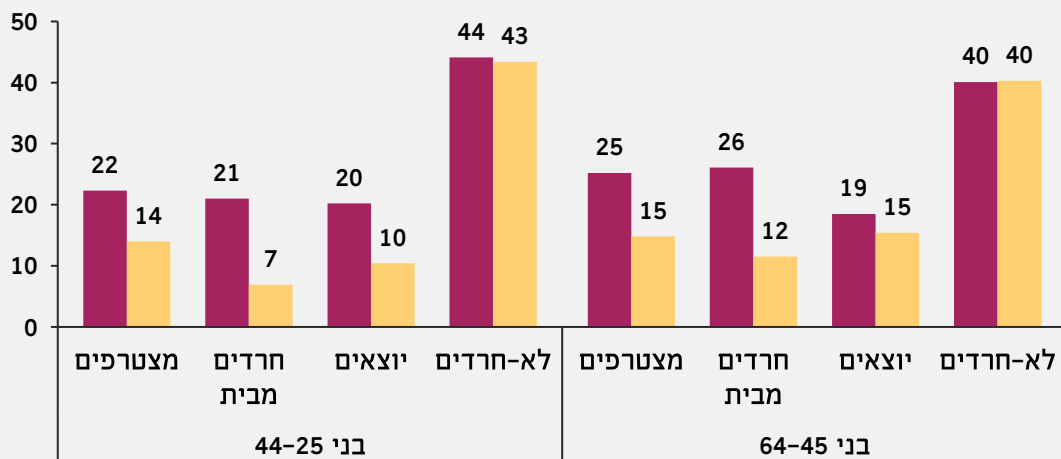
שיעור היוצאים בעלי משלח יד ברמת המיומנות הגבוהה שאינה הוראה עומד על 20%, דומה לשיעור בקרב החרדים מבית (22%), ונמוך בהרבה מהשיעור בקרב הלא-חרדים (42%).

מהנתונים גם עולה כי קיים קשר בין תעסוקה ברמת המיומנות הגבוהה ובין השכלה (תרשים ג-9). בקרב הלא-חרדים כ-40% הועסקו במקצועות שדורשים מיומנות גבוהה, שיעור דומה יחסית לשיעור בעלי תואר אקדמי באוכלוסייה. בקרב היוצאים לעומת זה כ-20% הועסקו במקצועות אלו כשיעור האקדמאים הוא 10%-15%; ואילו בקרב החרדים מבית כרבע הועסקו במיומנות הגבוהה (21%-26%), כשלשמינית בערך תואר אקדמי (7%-12%).

הן היוצאים והן החרדים מבית הם בוגרי ישיבות חרדיות, שבהיעדר לימודי ליבה מתמודדים עם פערי השכלה ועם מחסור במיומנויות שנדרשות להשתלבות בהייטק, בעיקר אנגלית ומתמטיקה. סביר כי פערי השכלה אלה תורמים להשתלבות נמוכה בהשכלה ובמשרות שדורשות רמות מיומנות גבוהה.

רק כחמישית מהיוצאים ומהחרדים מבית מועסקים במיומנויות גבוהות שאינן הוראה לעומת כ-40% בקרב הלא-חרדים.

תרשים ג-9: שיעור בעלי תואר אקדמי ומועסקים ברמת מיומנות גבוהה - לפי קבוצות גיל

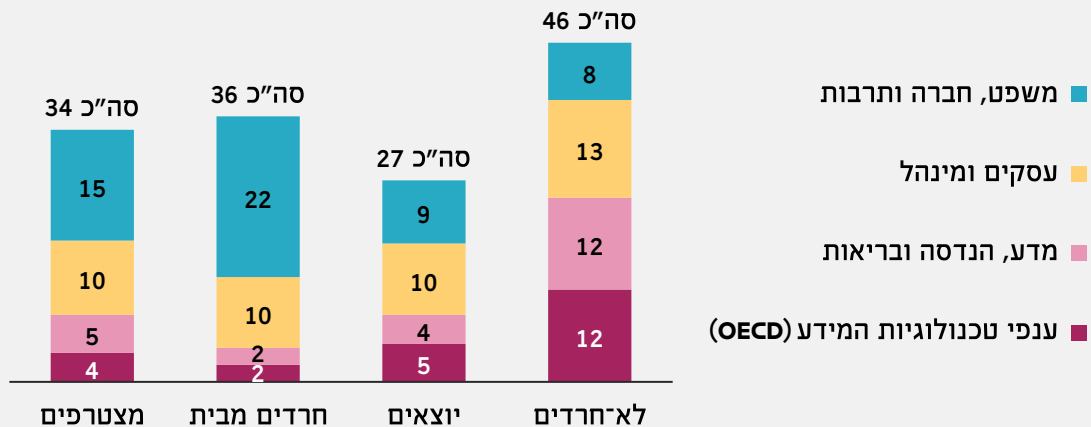
■ משרה הדורשת מיומנות גבוהה (% מתוך המועסקים)
 ■ בעלי תואר אקדמי (% מתוך האוכלוסייה)

מקור: נתוני סכ"א לשנים 2020-2023, גברים יהודים ילידי ישראל בני 25-64. שיעור המועסקים במיומנויות גבוהות הוא מתוך אלו שהיו מועסקים בשנתיים שקדמו לסקר ודיווחו על משלח יד. מקצוע במיומנות גבוהה: מועסקים במשלחי יד מנהלים (למעט בתחומי הארחה) או במשלחי יד אקדמיים (למעט הוראה).

ג-3.2 מקצועות אקדמיים וחופשיים ומקצועות מקצועיים

מלבד הבדל השכלתי זה, יש הבדל במאפייני המקצועות בין הקבוצות, הן בשתי הרמות הגבוהות והן בשתי הרמות הנמוכות. בקרב החרדים מבית 22% מכלל המועסקים ברמות הגבוהות הם במשפטים ומדעי החברה, שיעור גבוה במקצת מהמצטרפים (15%) וגבוה במידה ניכרת מהיוצאים (9%) ומהלא-חרדים (8%). במקצועות המדע וענפי הטכנולוגיה התמונה הפוכה: כרבע (24%) מהמועסקים הלא-חרדים עובדים במקצועות אלה, בהשוואה לכעשירית מהיוצאים (9%) ומהמצטרפים (9%), ו-4% בלבד מהמועסקים שהם חרדים מבית. מקרב המועסקים במיומנויות הגבוהות שאינן הוראה וניהול, מועסקים במקצועות המדע וענפי הטכנולוגיה כמחצית מהלא-חרדים וכשליש מהיוצאים, בהשוואה לכרבע מהמצטרפים וכשמינית מהחרדים מבית.

תרשים ג-10: מועסקים במקצועות בעלי משלח יד אקדמי וחופשיים - לפי קבוצות גיל (%)

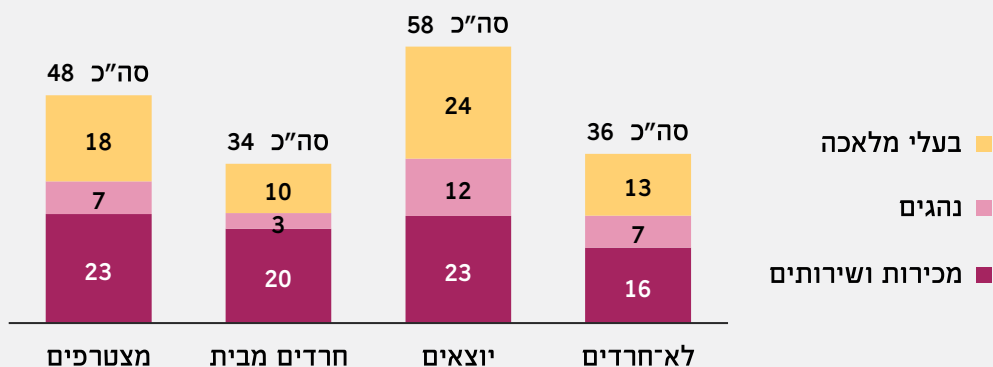
מקור: נתוני סכ"א לשנים 2020-2023, גברים יהודים ילידי ישראל בני 25-64 שהיו מועסקים בשנתיים שקדמו לסקר ודיווחו על משלח יד.

הנתונים הם חיבור של מועסקים בעלי משלח יד אקדמי (רמה רביעית) ובמשלחי יד בתחום הנדסאים, טכנאים וכדומה (רמה 3). לפירוט הנתונים ולקבוצות נוספות ראו לוח ג-4. אי התאמה בין המספרים לסה"כ הוא בשל עיגול הספרות.

באשר למועסקים ברמות הנמוכות, כמעט 60% מהיוצאים מועסקים במשרות שמשתייכות לשתי הרמות הנמוכות ושממוצע השכר המשולם בהן נמוך (בשנת 2021 היה השכר הממוצע במקצועות אלו כ-10,000 ומטה), יותר משיעורם בקרב החרדים מבית והלא-חרדים (33%-36% בשתי הקבוצות). מקצועות אלו כוללים שלושה מקצועות משנה עיקריים: בעלי מלאכה (עבודות כפיים), נהגים (כולל מפעילי מכונות ניידים) וכן עבודות משרדיות פשוטות (בכללם אנשי מכירות).

כבעלי מלאכה מועסקים כרבע מהיוצאים (24%) בהשוואה לעשירית (10%) מהחרדים מבית ושמינית מהלא-חרדים (13%). גם שיעור המועסקים כנהגים (ומפעילי מכונות) גבוה יחסית בקרב היוצאים (12%), נמוך מאוד בקרב חרדים מבית (3%) ומעט גבוה יותר בקרב הלא-חרדים (7%) והמצטרפים (7%). לעומת זה, כשמדובר במכירות ובעבודות משרדיות, קיים דמיון יחסי בין הקבוצות.

תרשים ג-11: מועסקים כעובדים מקצועיים - לפי קבוצות גיל (%)

מקור: נתוני סכ"א לשנים 2020-2023, גברים יהודים ילידי ישראל בני 25-64 שהיו מועסקים בשנתיים שקדמו לסקר ודיווחו על משלח יד. אי התאמה בין המספרים ללוח ג-4 הוא בשל עיגול הספרות.

לסיכום, בקרב היוצאים שיעור גבוה יחסית מועסק כבעלי מלאכה, בעבודות כפיים וכנהגים וכן במקצועות שאינם דורשים הכשרה אקדמית ומקצועית. בקרב החרדים בכלל ובקרב החרדים מבית בפרט בולט העיסוק בהוראה ובמשפטים. המאפיינים של קבוצות אלה שונים מאלו של לא־חרדים, שבהם בולט העיסוק במדעים ובמקצועות טכנולוגיים (לפירוט מורחב של משלחי יד ושל ענפי כלכלה ראו להלן לוחות ג-4 וג-5).

ג-3.3 תעסוקה בהייטק

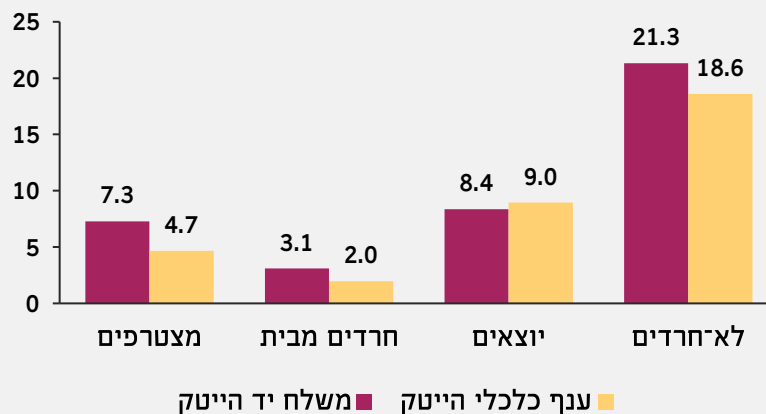
רמות ההשתלבות של היוצאים בעסקים שבתחומי ההייטק ובמקצועות הייטק (להגדרות ראו נספח ג-1), נמוכות בהשוואה ללא־חרדים וגבוהות מאלה שבקרב החרדים.

בקרב היוצאים שיעור המועסקים בהייטק נמוך משיעורם בקרב לא־חרדים ובמקצת משיעורם בקרב החרדים.

כעולה מתרשים ג-12, בשנים 2023-2020 רק 8.4% מהיוצאים הועסקו במשלחי יד הקשורים להייטק - שיעור הנמוך במידה ניכרת מזה שבקרב הלא־חרדים (21.3%), דומה יחסית לשיעור בקרב המצטרפים (7.3%) וגבוה מהשיעור בקרב חרדים מבית (3.1%).

7.3.1%. שיעור היוצאים שהשתלבו בענפי כלכלה של ההייטק דומה למדי לשיעורם של בעלי משלח יד הייטק, בניגוד לקבוצות האחרות, שבהן השיעור נמוך במקצת.

תרשים ג-12: שיעור המועסקים בתחומי ההייטק

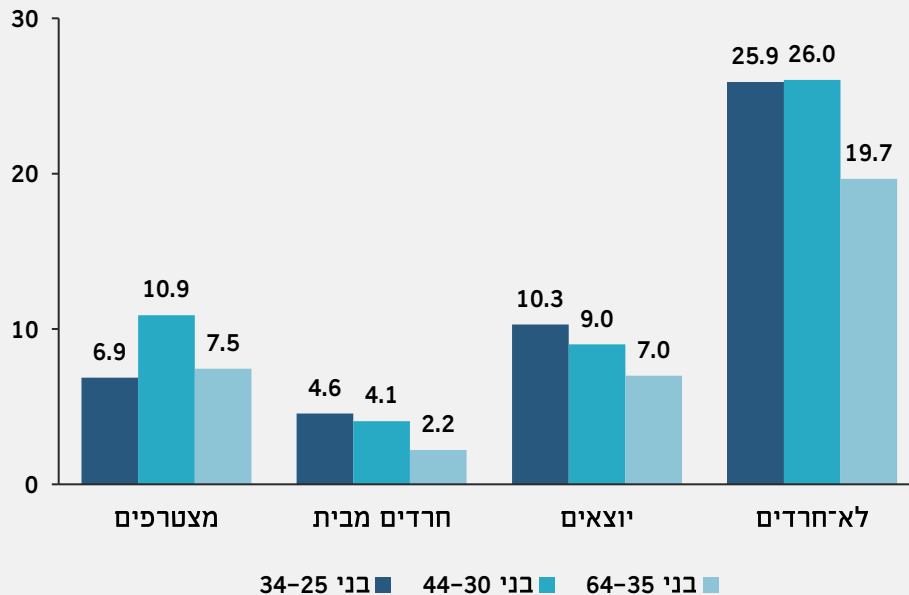

מקור: נתוני סכ"א לשנים 2023-2020, גברים יהודים ילידי ישראל בני 25-64 שהיו מועסקים בשנתיים שקדמו לסקר ודיווחו על משלח יד - בהתאמה למדד ענף כלכלי ומשלח יד. לנתונים לקבוצות נוספות ובחלוקה לפי קבוצות גיל ראו לוח ג-6.

שיעור המועסקים בתחומי ההייטק גבוה יותר בקרב הצעירים - כשבקרב היוצאים השיעור בקרב בני 25-34 עמד על 10.3% לעומת 7% בקרב המבוגרים, ואילו אצל חרדים מבית הוא עמד על 4.6% בקרב הצעירים לעומת 2.2% בקרב המבוגרים. גם בקרב הלא־חרדים השיעור בקרב הצעירים גבוה יותר (25.9% לעומת 19.7%).

7. נתונים אלו שונים מהנתונים שפורסמו ביוצאים עם נתונים 2022 (דויטש [עורך], 2022) ולפיהם רמות ההשתלבות של היוצאים דומות לאלו של חרדים מבית. ייתכן שהייתה עלייה בשיעור המועסקים בהייטק, אך סביר שהמקור להבדל בין התקופות נגרם בחלקו בשל טעויות סטטיסטיות או טעות בסיווג היוצאים בגילים המבוגרים (עוד ראו בנספח המקוון).

תרשים ג-13: שיעור המועסקים במשלח יד הייטק - לפי קבוצות גיל

מקור: נתוני סכ"א לשנים 2020-2023, גברים יהודים ילידי ישראל בני 25-64 שהיו מועסקים בשנתיים שקדמו לסקר ודיווחו על משלח יד. לנתונים לקבוצות נוספות ראו לוח ג-6.

לסיכום, שיעור היוצאים המועסקים בתחומי ההייטק גבוה מזה שנאמד בסכ"א בשנים הקודמות, ונראה כי עלייה זו חדה מהעלייה שנמצאה בקרב החרדים מבית. ייתכן שמקורם של חלק מהשינויים בטעויות המדגם, אך מכיוון שהעלייה נרשמה בכל קבוצות הגיל והיא עקבית, סביר שאכן בקרב היוצאים הייתה העלייה גבוהה יותר. עם זאת מהנתונים ניכר כי שיעור בעלי משלח יד אקדמי דומה בשתי הקבוצות. בחינת המקצועות הנפוצים בכל קבוצה מעלה שבקרב החרדים מבית רוב הפונים למשרות אקדמיות והכשרות מהותיות בוחרים בתחום המשפטים, ומיעוטם פונים למשרות מדעיות וטכנולוגיות, וזה הגורם לשיעור הדומה של בעלי משלח יד אקדמי.

מכיוון שכלל בעלי הרקע החרדי - היוצאים והחרדים מבית - סובלים מפערים דומים בלימודי הליבה, המהווים חסם להשתלבות בהייטק, נראה כי קיימים חסמים נוספים להשתלבות חרדים מבית במשרות מדעיות וטכנולוגיות שגורמים להבדל בינם ובין היוצאים. הסבר אפשרי לפער זה הוא היקפי המשרה של כל קבוצה: היוצאים עובדים בהיקפי משרה גבוהים יותר, וייתכן שזה מסייע לשילובם בתחום.

תיבה ג-1 הביקוש להכשרות בהייטק בקרב יוצאים וחרדים כיום

אדר אניסמן וצביקה דויטש⁸

רקע

גברים יוצאים מועסקים במקצועות ההייטק בשיעור גבוה של כלל החרדים כיום, אך בשיעור נמוך מזה של הלא-חרדים: 9% מהגברים היוצאים הצעירים מועסקים במשלח יד הייטק, לעומת 6% מהחרדים כיום, ו-26% מהלא-חרדים (לוח ג-6). ייתכן שהפער בין שיעור היוצאים והחרדים כיום המועסקים במקצועות ההייטק למרות פערי הידע והמיומנויות מצביע על ביקוש גבוה למקצועות אלו בקרב היוצאים, ואילו הפער בין היוצאים ובין הלא-חרדים מצביע על הקושי בהשתלבות בשל חסמים.

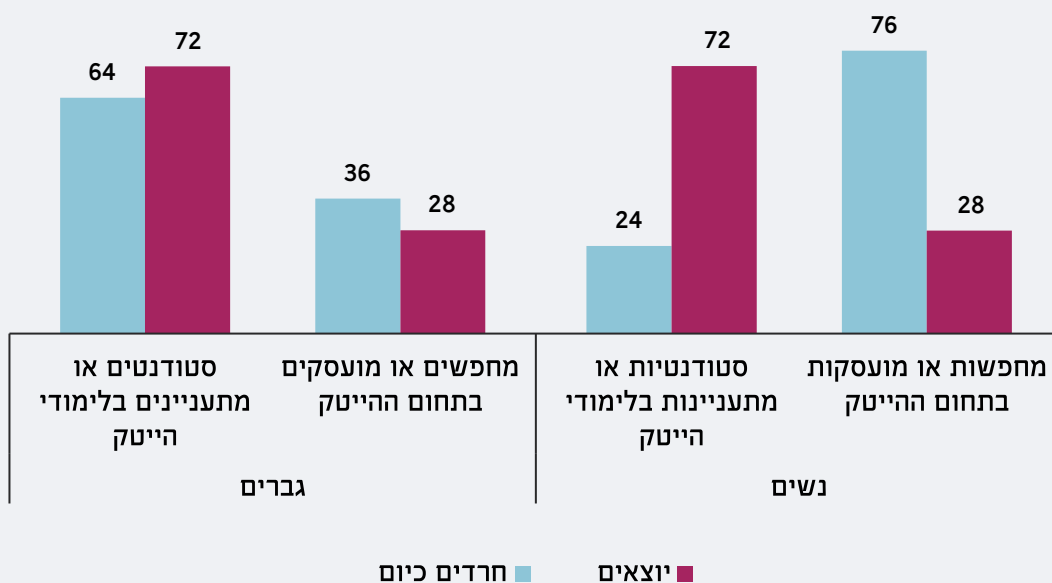
מחקר זה מביא נתונים שנוגעים למודעות ולביקושים לשירותים בתוכניות תעסוקה בקרב היוצאים בהשוואה לחרדים כיום. נתונים אלו יסייעו להבין את היקף הפוטנציאל של היוצאים להצטרפות לתוכניות שילוב בתעסוקה איכותית בכלל, ותוכניות ייחודיות במקצועות ההייטק בפרט.

ביקושים להשתלבות בהייטק

הנתונים שהוצגו בפרק מלמדים על שיעורי תעסוקה גבוהים בקרב היוצאים ועל שיעורים גבוהים יותר של יוצאים שמשולבים בהייטק לעומת חרדים כיום. בנוסף, נתונים מעודכנים מלמדים על שיעורי אבטלה גבוהים בקרב היוצאים וכן על שיעורים גבוהים של יוצאים שמועסקים במקצועות בעלי פרוץ נמוך - כמו עבודות כפיים ונהגים. מנתונים אלו עולה השאלה: מה היקף הפוטנציאל של יוצאים בתוכניות תעסוקה בכלל ובתוכניות לשילוב בתעסוקה איכותית בפרט?

סקר המיזם הלאומי לשילוב חרדים בהייטק (להלן סקר "שילוב חרדים בהייטק") בחן את הביקושים לשירותים (כמו קורסי הכשרה מקצועית, השלמות השכלה, אבחון וייעוץ תעסוקתי, מלגות, סדנאות ועוד) בקרב חרדים כיום ויוצאים (חרדים לשעבר), גברים ונשים. מתוך המשיבים היוצאים, כ-72% מהנשים וכ-72% מהגברים נמצאים בשלבי הלימודים או מתעניינים בלימודים. לעומתם, בקרב המשיבים החרדים כיום יש הבדלים בין גברים לנשים: רוב הגברים נמצאים בשלב לימודים או מתעניינים (64%), בדומה ליוצאים, ורוב הנשים מחפשות עבודה או מועסקות (76%) (תרשים ג-ת-1).

תרשים ג-ת-1: סטטוס השתלבות בהייטק - לפי מגדר וקבוצת אוכלוסייה (%)

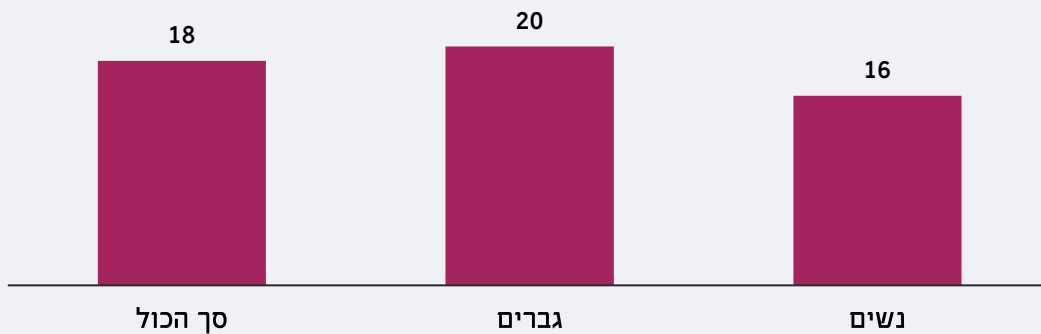

מקור: עיבוד מחלקת המחקר של יוצאים לשינוי לסקר שביצעה חברת אסקריא בשנת 2022 עבור המיזם הלאומי לשילוב חרדים בהייטק. בנייתו נכללה 2,778 חרדים כיום ו-368 יוצאים, גברים ונשים. יוצאים זוהו בהגדרה עצמית (חרדים לשעבר).

8. עיבוד נתונים: שניאור שפרינצין ושני קפלן. המחברים מודים לאביגדור רבינוביץ על שיתוף הנתונים ששימשו למחקר זה.

ככלל היוצאים (גברים ונשים) הם כחמישית (18%) מכלל המשיבים לסקר שהביעו התעניינות בלימודים או שנמצאים בשלבי לימודים (תרשים ג-ת-2), שיעור הגבוה משיעורם באוכלוסייה⁹ נתונים אלו מראים כי גם כשמדובר בתוכניות שכלל מופנות לחרדים, קיים להן ביקוש גבוה יחסית גם בקרב היוצאים.

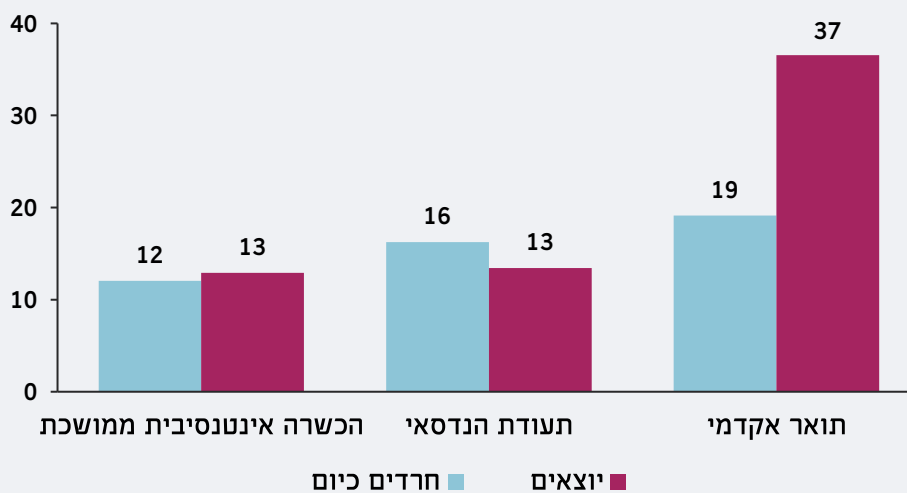
תרשים ג-ת-2: שיעור היוצאים מתוך בעלי זיקה חרדית הלומדים או מתעניינים בלימודים - לפי מגדר

מקור: עיבוד מחלקת המחקר של יוצאים לשינוי לסקר שביצעה חברת אסקריא בשנת 2022 עבור המיזם הלאומי לשילוב חרדים בהייטק. בניתוח נכללו 2,778 חרדים כיום ו-368 יוצאים, גברים ונשים. יוצאים זוהו בהגדרה עצמית (חרדים לשעבר). בעלי זיקה חרדית - יוצאים וחרדים כיום

בשאלה של העדפת מסלולי ההכשרה הרלוונטיים לשילוב בהייטק (תרשים ג-ת-3) היה דמיון בקרב המשיבים (גברים ונשים), למעט לימודים אקדמיים. מתוך היוצאים 37% הביעו עניין בלימודים אלו, לעומת 19% בלבד בקרב החרדים כיום. השיעור הנמוך של החרדים כיום המעוניינים בהשכלה אקדמית עקבי עם הממצא כי בקרב הגברים החרדים המועסקים בהייטק כשני שלישים הם ללא תעודת בגרות וללא תואר אקדמי, וכ-80% מהם ללא תואר אקדמי (אקסלרד ואחרים, 2021).

תרשים ג-ת-3: מסלולי הכשרה מועדפים בתחום ההייטק (גברים ונשים) - לפי קבוצות אוכלוסייה

מקור: עיבוד מחלקת המחקר של יוצאים לשינוי לסקר שביצעה חברת אסקריא בשנת 2022 עבור המיזם הלאומי לשילוב חרדים בהייטק. בניתוח נכללו 690 חרדים כיום, ו-186 יוצאים שהתעניינו בלימודים אקדמיים (גברים ונשים). יוצאים זוהו בהגדרה עצמית (חרדים לשעבר). הכשרה אינטנסיבית ממושכת: הכשרה אינטנסיבית שאורכת יותר מחצי שנה ואינה מאפשרת לשלב עבודה במהלך הלימודים.

9. שיעור היוצאים מתוך בעלי זיקה חרדית (חרדים מבית, מצטרפים ויוצאים) עומד על 10%-12%.

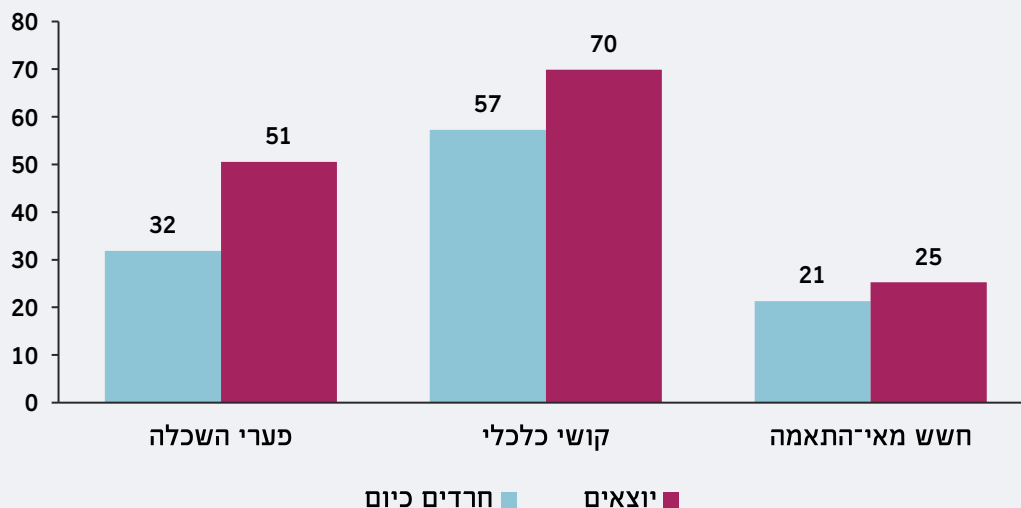

לימודים אקדמיים בתחומי ההייטק קשים ומאתגרים יותר מקורסי הכשרה מהירים או מתעודת הנדסאי, בייחוד בשל החוסר בלימודי ליבה, אבל יכולים לסייע להשתלב בתעסוקה איכותית יותר בתעשייה.

הבדלים אלו היו עקביים גם בקרב המשיבים לסקר (גברים ונשים) שלמדו או לומדים לימודים שקשורים בהייטק: 58% מהיוצאים בחרו במסגרת אקדמית במטרה להיכנס להייטק, פי שניים מהחרדים כיום - שרק 30% מהם בחרו במסגרת זו. הבדלים עקביים אלו מראים כי היוצאות והיוצאים מעוניינים להשתלב בשיעורים גבוהים במסלולים שמאפשרים תעסוקה איכותית גם כשהם מאתגרים יותר.

בהתאמה לרצונם להשתלב במסלולים אקדמיים, הראו היוצאות והיוצאים מודעות גבוהה יותר לפערי ההשכלה הנובעים מחסמי המיומנויות (תרשים ג-ת-4), כשיעור גבוה מהם (51%) הצביע על פערי השכלה כקושי שהם חוששים ממנו לקראת הלימודים, בהשוואה לחרדים וחרדיות מבית (32%).

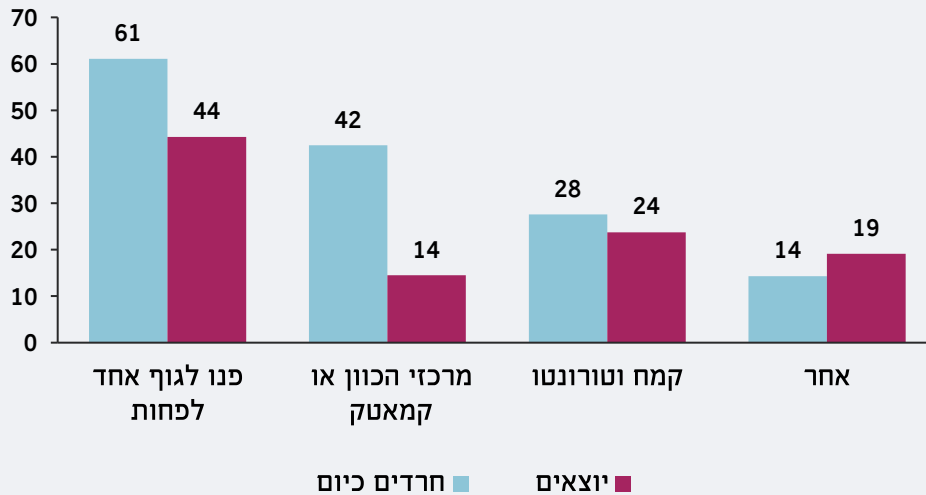
תרשים ג-ת-4: חששות של המתעניינים (נשים וגברים) בלימודי הייטק

מקור: עיבוד מחלקת המחקר של יוצאים לשינוי לסקר שביצעה חברת אסקריא בשנת 2022 עבור המיזם הלאומי לשילוב חרדים בהייטק. בנייתו נכללו 690 חרדים כיום ו-186 יוצאים שהביעו התעניינות בלימודים אקדמיים (גברים ונשים). יוצאים זהו בהגדרה עצמית (חרדים לשעבר).

הנתונים גם מלמדים כי במכלול היוצאות והיוצאים פנו לתוכניות תעסוקה פחות (44%) מהחרדיות והחרדים כיום (61%). מתוך תוכניות התעסוקה, הפנייה למרכזי הכוון תעסוקתי נמוכה במידה ניכרת בקרב היוצאים בהשוואה לחרדים כיום (14% לעומת 42%), אך שיעור הפונים לתוכנית שמתמקדות בחלוקת מלגות לימודים (קרן קמ"ח וקרן ידידות טורונטו) דומה למדי בשתי הקבוצות.

תרשים ג-ת-5: שיעור הפונים לתוכניות תעסוקה (גברים ונשים) - לפי קבוצת אוכלוסייה

מקור: עיבוד מחלקת המחקר של יוצאים לשינוי לסקר שביצעה חברת אסקריא בשנת 2022 עבור המיזם הלאומי לשילוב חרדים בהייטק. בניתוח נכללו 2,766 חרדים כיום ו-366 יוצאים, גברים ונשים. יוצאים זוהו בהגדרה עצמית (חרדים לשעבר). קמאטק - מרכז לשילוב חרדים בהייטק שכולל הכשרות קצרות, סדנאות והרצאות וליווי מקצועי.

הסבר אפשרי לכך הוא טבעם של מרכזי הכוון. מרכזים אלה הותאמו לחברה החרדית בכמה היבטים, בכלל זה מיקומם הפיזי, סוג השירותים המוצעים בהם ואירועי החשיפה הקהילתיים שהם מקיימים. ככאלה הם אינם מתאימים לשרת את היוצאות והיוצאים, שאינם משתייכים עוד לקהילה החרדית. לעומת זה תוכניות ללא רכיבים קהילתיים כגון מלגות מתאימות גם ליוצאות וליוצאים, ולכן שיעור הפונים אליהן גבוה יותר, ודומה לביקוש בקרב החרדיות והחרדים כיום.

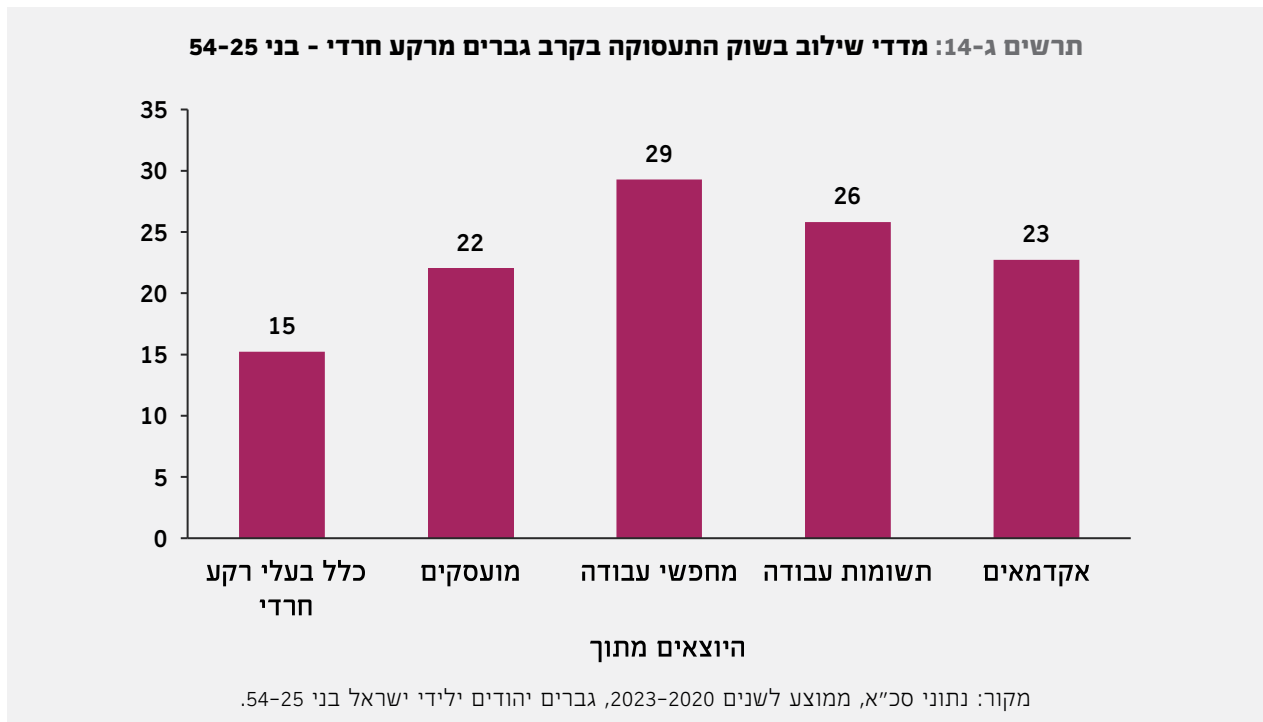
יש לציין כי עד שנת 2022 הפעילה קרן קמ"ח את תוכנית המלגות להשכלה גבוהה לבוגרי החינוך החרדי, ולכן הייתה מחויבת לתת שירות גם ליוצאי החברה החרדית (אבגר, 2018). לעומת זה, המלגה שהעניקה קרן ידידות טורונטו (תוכנית "חרדים באקדמיה") הייתה יוזמה פרטית, ולכן הייתה מיועדת לחרדים בלבד. עם זאת לא היה הבדל ניכר בין היוצאים שפנו לקרן קמ"ח ובין אלו שפנו לקרן ידידות טורונטו.

ג-4 שיעור היוצאים מתוך כוח העבודה של גברים מרקע חרדי

בסעיף ג-2 הוצגו נתונים שהשוו לאורך זמן את מידת ההשתלבות בשוק העבודה של יוצאים (גברים) לאלה של לא־חרדים וחרדים מבית. מהנתונים עלה כי במכלול ההיבטים של היצע העבודה (תעסוקה, חיפוש עבודה והיקפי משרה) היוצאים דומים ללא־חרדים יותר מאשר לחרדים מבית. לממצאים אלה שתי משמעויות עקיפות: האחת - היוצאים דוחפים כלפי מעלה את מדדי התעסוקה של כלל הגברים מרקע חרדי, כלומר בוגרי ישיבות חרדיות; האחרת - ייצוג היוצאים בכוח העבודה של בעלי רקע חרדי ותשומות העבודה שהם מייצרים גבוה מחלקם היחסי בקבוצה.

סעיף זה מציג חישוב ישיר של חלקם היחסי של היוצאים מכוח העבודה של גברים מרקע חרדי (תרשים ג-14) בקרב גברים מרקע חרדי בני 25-54.¹⁰ הניתוח מעלה כי למרות שהיוצאים היו 15% מתוך האוכלוסייה, הם היו 22% מקרב כלל המועסקים מרקע חרדי, ו-29% מקרב כלל הגברים מרקע חרדי המחפשים עבודה. כשמשקללים את שעות העבודה של המועסקים עולה כי היוצאים אחראים ל-26% מתשומות העבודה של גברים מרקע חרדי, וכי הם מהווים כ-23% מכלל האקדמאים מרקע חרדי.

היוצאים הם כרבע מכוח העבודה של גברים מרקע חרדי, אף ששיעורם כ-15% בלבד מקבוצה זו.

בכל הקשור למצטרפים, קיים דמיון יחסי בין שיעור המצטרפים מתוך כלל החרדים כיום (21%) ובין משקלם בכוח העבודה של גברים חרדים כיום (24% בתעסוקה ו-28% במחפשי עבודה), אך שיעורם גבוה יותר בקרב בעלי תואר אקדמי (33%).

¹⁰ בניית זה המתייחס ליחס בין החרדים ליוצאים, נעשה שימוש בקבוצה מצומצמת של בני 25-54, זאת כיוון ששיעור היוצאים בקרב בני 54-64 גבוה יחסית, והגורם לכך לא ברור דיו.

ג-לוחות

בלוחות הבאים מוצגים נתונים מורחבים בנוגע לארבע קבוצות המשנה שעבורן הוצגו נתונים בגוף הפרק: **יוצאים (חרדים לשעבר)** - בעלי רקע חרדי שאינם חרדים כיום; **חרדים מבית** - בעלי רקע חרדי שהם חרדים כיום; **מצטרפים ("מתחרדים")** - בעלי רקע לא חרדי שהם חרדים כיום; **לא־חרדים** - בעלי רקע לא חרדי שאינם חרדים כיום.

בנוסף מוצגים נתונים לשתי קבוצות הניתוח הרחבות לפי השתייכות בעבר וכיום:

- **כלל בעלי רקע חרדי** (חרדים מבית ויוצאים)
- **כלל החרדים כיום** (חרדים מבית ומצטרפים)

הערכים של קבוצת **כלל הלא־חרדים כיום** (לא־חרדים ויוצאים) אינם מובאים בלוחות, כיוון שבערכיהם הם דומים מאוד לערכים של לא־חרדים.

לוח ג-1: שיעור התעסוקה

שנה	לא־חרדים	יוצאים	חרדים מבית	מצטרפים	כלל בעלי רקע חרדי	כלל החרדים כיום
2016	87	77	48	60	55	52
2017	88	77	48	60	54	51
2018	88	82	47	60	54	51
2019	88	81	50	61	55	53
2020	87	81	50	59	55	52
2021	86	77	49	57	53	51
2022	88	78	51	61	55	53
2023	88	77	52	67	56	56

נתוני סכ"א לשנים 2016-2023, גברים יהודים ילידי ישראל בני 25-64.

לוח ג-2: מדדי תעסוקה לפי קבוצות גיל (%)

כלל החרדים כיום	כלל בעלי רקע חרדי	מצטרפים	חרדים מבית	יוצאים	לא־חרדים	
בני 25-34						
45.2	49.9	52.5	43.7	84.6	89.1	השתתפות בכוח העבודה
42.7	47.2	49.3	41.4	80.1	84.4	תעסוקה
5.5	5.3	6.1	5.3	5.4	5.3	אבטלה (מכוח העבודה)
2.5	2.7	3.2	2.3	4.5	4.7	מחפשי עבודה (מהאוכלוסייה)
						מחפשי עבודה או מתייאשים
2.8	3	3.7	2.6	4.8	5	(מהאוכלוסייה)
בני 35-64						
63.2	64.3	70	60.7	81.8	91.5	השתתפות בכוח העבודה
60.5	61.4	66.6	58.3	76.8	88.7	תעסוקה
4.3	4.5	4.9	4.1	6.1	3.1	אבטלה (מכוח העבודה)
2.7	2.9	3.4	2.5	5	2.8	מחפשי עבודה (מהאוכלוסייה)
						מחפשי עבודה או מתייאשים
3.1	3.3	3.7	2.8	5.5	3	(מהאוכלוסייה)
בני 25-64						
55.5	57.8	64.5	52.9	83	90.9	השתתפות בכוח העבודה
52.9	55	61.1	50.5	78.2	87.5	תעסוקה
4.7	4.8	5.2	4.6	5.8	3.7	אבטלה (מכוח העבודה)
2.6	2.8	3.4	2.4	4.8	3.3	מחפשי עבודה (מהאוכלוסייה)
						מחפשי עבודה או מתייאשים
3	3.1	3.7	2.7	5.2	3.5	(מהאוכלוסייה)

נתוני סכ"א לשנים 2020-2023, גברים יהודים ילידי ישראל בני 25-64.

לוח ג-3: היקפי משרה לפי קבוצות גיל

כלל החרדים כיום	כלל בעלי רקע חרדי	מצטרפים	חרדים מבית	יוצאים	לא-חרדים	
בני 25-34						
34	35.1	36.3	33.4	40.1	41.4	ממוצע שעות עבודה
69.6	72.8	74.7	68.4	86.1	87.8	עבדו 30 ש"ש ויותר (%)
63	67.2	67	62	82.3	85.2	עבדו 35 ש"ש ויותר (%)
בני 35-64						
35.2	36.1	37.1	34.3	42.2	43.9	ממוצע שעות עבודה
72.4	74.7	77.2	70.4	91.5	94.2	עבדו 30 ש"ש ויותר (%)
66.4	68.9	72.9	63.7	88	92.3	עבדו 35 ש"ש ויותר (%)
בני 25-64						
34.7	35.7	36.9	34	41.3	43.3	ממוצע שעות עבודה
71.4	74	76.5	69.6	89.1	92.5	עבדו 30 ש"ש ויותר (%)
65.3	68.2	71.4	63.1	85.5	90.4	עבדו 35 ש"ש ויותר (%)

נתוני סכ"א לשנים 2020-2023, גברים יהודים ילידי ישראל בני 25-64.
 ממוצע שעות העבודה - ממוצע שעות עבודה שבועיות בשבוע האחרון בקרב מועסקים בפועל.
 עבדו 35/30 ש"ש - שיעור מהמועסקים שעובדים בדרך כלל 35/30 שעות שבועיות.

לוח ג-4: פירוט משלחי יד - 2020-2023

חרדים כיום	בעלי רקע חרדי	מצטרפים	חרדים מבית	יוצאים	לא־חרדים	
7.8	8.3	8.4	7.7	10.7	14.4	מנהלים
						מתוכם
(1.3)	(1.2)	(1.6)	(1.2)	<2	2.8	מחוקקים, פקידים ומנהלים בכירים
4.7	5	(5.1)	4.5	(6.5)	9.4	מנהלים כלליי
1.8	2.1	(1.7)	(1.9)	(3)	2.3	מנהלים בתחומי האירוח, המסחר ושירות
36.2	34.3	26.2	39.6	15.5	33.8	בעלי משלח יד אקדמי
						מתוכם
3.8	3.7	(5.6)	3.1	(5.6)	19.3	ענפי טכנולוגיות המידע (ICT) ²
19.5	18.8	9.5	23	(3.5)	3.6	הוראה
2	(1.5)	(3.1)	(1.6)	<2	5.6	עסקים, מינהל ואחר
10.9	10.4	8	11.9	(5)	5.3	משפט, חברה ותרבות
18.6	18.2	17.4	19	15.4	16.2	הנדסאים, טכנאים וכדומה
						מתוכם
2	1.9	(3.4)	(1.5)	(3.4)	5.6	ענפי טכנולוגיות המידע (ICT) ²
7.7	8	7.1	7.9	8.4	8.2	עסקים, מינהל ואחר
8.9	8.3	6.9	9.7	(3.5)	2.4	משפט, חברה ותרבות
6.5	6.3	7.7	6	7.1	4.4	פקידים ועובדי משרד
14.2	14.2	15.3	13.9	15.5	11.5	עובדי מכירות ושירותים
						מתוכם
8.7	8.3	9.3	8.5	7.5	4.6	עובדים בתחום השירותים האישיים
4.9	4.8	4.8	4.9	(4.5)	3.6	עובדי מכירות
(1)	(1.1)	<2	<1	(3.5)	3.4	עובדים בשירותי אבטחה
8.7	9.6	13.3	7.1	18.4	10.8	עובדים מקצועיים
						מתוכם
3.2	3.1	(4.5)	2.8	(4.2)	2.8	חקלאות ובעלי מלאכה אחר
3.1	3.5	(3.6)	2.9	(5.7)	2.9	בנייה ומקצועות דומים (פרט לחשמלאים)
(1)	(1.2)	(2.7)	<1	(4.2)	2.5	עובדי מתכות, מכונות וכדומה
(1.4)	1.8	(2.5)	(1)	(4.3)	2.6	חשמל ואלקטרוניקה
4.2	5.2	6.9	3.3	12.1	6.8	נהגים ומפעילי מתקנים ומכונות
3.7	3.8	4.9	3.3	(5.3)	2.2	עובדים בלתי מקצועיים

בסוגריים - ערך בקטגוריה שטעות הדגימה היחסית בה היא בין 0.15 ל-0.3. היעדר ערך - טעות הדגימה גדולה מ-0.3 (להרחבה ראו בנספח המקוון).

נתוני סכ"א לשנים 2020-2023, גברים יהודים ילידי ישראל בני 25-64.

1. מנהלים אדמיניסטרטיביים, מנהלי מכירות, שיווק ופיתוח, מנהלי ייצור ומנהלים בתחום השירותים המקצועיים.

2. כולל גם מדע, הנדסה ובריאות.

לוח ג-5: פירוט ענפי כלכלה של המועסקים -2020-2023

חרדים כיום	בעלי רקע חרדי	מצטרפים	חרדים מבית	יוצאים	לא-חרדים	
8.5	9	10.1	8	12.7	16.6	תעשייה ¹
5	5.8	7.7	4	12.1	6.4	בינוי
11.5	12.9	11.5	11.5	17.8	11.8	קמעונאות ותיקון כלי רכב
4.8	4.9	6.7	4.1	7.7	6.1	שירותי תחבורה, אחסנה, ובלדרות
3.1	3.4	(2.8)	3.3	(4.1)	3.6	שירותי אירוח ואוכל
3.4	3.8	(4.4)	3	(6.7)	12.7	מידע ותקשורת
3.2	3.2	(3.5)	3.1	(3.5)	5.5	פיננסים ונדל"ן
4.2	3.6	6.7	3.4	(4.3)	11.1	שירותים מקצועיים, מדעיים וטכניים
3.1	2.9	6.1	(2)	(5.8)	3.9	שירותי ניהול ותמיכה
3.3	3.8	(5)	2.7	7.8	8.5	מינהל ציבורי ומקומי
31.4	29.8	17.7	36.1	7.4	5.6	חינוך
7.8	7.4	(5.8)	8.5	(3.7)	4	שירותי בריאות, רווחה וסעד
10.7	9.4	12.1	10.2	(6.6)	4.3	אחר

בסוגריים - ערך בקטגוריה שטעות הדגימה היחסית בה היא בין 0.15 ל-0.3 (להרחבה ראו בנספח המקוון). נתוני סכ"א לשנים 2020-2023, גברים ילידי ישראל בני 25-64.
 1. כולל ענפי חקלאות, כרייה וחציבה, תעשייה וחרושת, אספקת חשמל ומים.

לוח ג-6: שיעור המועסקים בתחום הייטק לפי קבוצות גיל -2020-2023

חרדים כיום	בעלי רקע חרדי	מצטרפים	חרדים מבית	יוצאים	לא-חרדים	גיל
ענפי כלכלה הייטק						
3.2	4.8	3.8	3.1	10.3	21.6	34-25
3.3	3.7	6.2	2.5	9.3	22.7	44-30
2.4	2.7	5.0	1.3	7.9	17.5	64-35
2.7	3.5	4.7	2.0	9.0	18.6	64-25
משלח יד הייטק						
5.0	5.9	6.9	4.6	10.3	25.9	34-25
5.6	5.0	10.9	4.1	9.0	26.0	44-30
3.7	3.2	7.5	2.2	7.0	19.7	64-35
4.2	4.3	7.3	3.1	8.4	21.3	64-25

נתוני סכ"א לשנים 2020-2023, גברים יהודים ילידי ישראל בני 25-64.

ג-מקורות

אבגר, ע' (2018). **סיוע ממשלתי לאנשים מרקע חרדי בתחום השכלה הגבוהה**. ירושלים: [מרכז המחקר והמידע של הכנסת](#).

אקסלרד, ה', זילברמן, א', ליפשיץ, ח', סומקין, ס', וקרומבי, י' (2021). **גברים חרדים בהייטק**. הרצליה: מכון אהרן למדיניות כלכלית.

דויטש, צ', ושנפלד, מ' (עורכים) (2023). **יוצאים עם נתונים: שנתון יוצאות ויוצאי החברה החרדית 2023**. ירושלים: יוצאים לשינוי.

דויטש, צ' (עורך) (2022). **יוצאים עם נתונים: שנתון יוצאות ויוצאי החברה החרדית 2022**. ירושלים: יוצאים לשינוי.

דויטש, צ', שנפלד, מ', ותירוש, א' (2024, 27 ביוני). **חרדים בעבר ובהווה: כלכלה ותעסוקה של בעלי רקע חרדי** [הרצאה בכנס]. הכנס ה-40 של האגודה הישראלית לכלכלה, אוניברסיטת רייכמן, הרצליה.

הממשלה ה-36 (2021). החלטה 198: התוכנית הכלכלית לשנים 2021-2022, 1 באוגוסט. אתר משרד ראש הממשלה.

למ"ס (2015א). **הסיווג האחד של משלחי היד 2011** (פרסום טכני מס' 81). [הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה](#).

למ"ס (2015ב). **הסיווג האחד של ענפי הכלכלה 2011 (מהדורה מעודכנת)** (פרסום טכני מס' 80). [הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה](#).

למ"ס (2024). **יעדי תעסוקה ממשלתיים - שיעורי תעסוקה, 1 באוקטובר**. מעקב אחר יעדי תעסוקה ממשלתיים. [אתר הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה](#).

ג- נספחים

נספח ג-1 מילון מונחי תעסוקה

1. משתתף בכוח העבודה: מועסק או מחפש עבודה.

1.1. **מועסק:** עבד בשבוע שקדם לסקר שעה בשבוע לפחות או מי שנעדרו זמנית מהעבודה.

1.1.1. **מועסק בפועל:** עבד בשבוע שקדם לסקר שעה בשבוע לפחות.

2.1.1. **נעדר זמנית מעבודתו:** נעדר זמנית מעבודתו עקב מחלה, חופשה, שירות מילואים, צמצום בהיקף העבודה, סכסוך עבודה, הפסקה זמנית של העבודה (עד 30 יום). נעדר זמנית עד חודש או עד שנה נחשב מועסק אם בתום תקופת ההיעדרות החזרה לעבודה אצל אותו מעסיק מובטחת.

1.2. **מחפש עבודה (מובטל, "בלתי-מועסק"):** אדם שלא עבד אך חיפש עבודה באופן פעיל בארבעת השבועות שקדמו לסקר, ומעוניין וזמין להתחיל לעבוד אם תוצע לו עבודה מתאימה.

2. לא משתתף בכוח העבודה

2.1. **מתיימש מחיפוש עבודה:** אינו בכוח העבודה שחיפש עבודה בשנה האחרונה אך לא בארבעת השבועות האחרונים, משום שחשב שלא ימצא עבודה מתאימה במקצוע שהוא מעוניין לעבוד בו או באזור מגוריו, והוא זמין ומעוניין לעבוד אם תוצע לו משרה מתאימה.

3. היקף משרה

3.1. **שעות העבודה השבועיות:** מספר שעות העבודה שעבד בשבוע הקודם לסקר בכל מקומות העבודה כולל שעות הכנה (של מורים ואמנים).

3.2. **שעות עבודה בדרך כלל:** מספר שעות העבודה השבועיות שעובד בדרך כלל בכל מקומות העבודה כולל שעות הכנה (של מורים ואמנים).

3.3. **היקף העבודה (שעות עבודה בדרך כלל)**

1.3.3. **עובד בהיקף מלא:** עובד 35 שעות ויותר (הגדרת הלמ"ס); 30 שעות ויותר (הגדרת OECD).

3.3.2. **עובד בהיקף חלקי** עובד 1-34 שעות (הגדרת הלמ"ס); 1-30 שעות (הגדרת OECD).

4. תחומי עיסוק

4.1. **משלח יד.** אוסף הפעילויות והעיסוקים שהמועסק מבצע במקום עבודתו, בלי להתחשב במקצוע שלמד, אם אינו עוסק בו, על פי סיווג משלחי היד 2011 (למ"ס, 2015א), המבוסס על הסיווג של ארגון העבודה הבינ-לאומי ISCO-08.

4.2. **ענף כלכלי.** הענף הכלכלי שאליו משתייך המפעל או המוסד ("יחידת הסיווג") שהמועסק עובד בו, על פי על פי סיווג ענפי הכלכלה 2011. (למ"ס, 2015ב), בהתבסס על המלצות האו"ם לסיווג אחיד של ענפי הכלכלה - ISIC (Rev. 4).

5. מועסק בתחומי ההייטק

5.1. **מועסק בענף ההייטק** מועסק באחד מענפי כלכלה לפי הרשימה בלוח ג-נ-1.

5.2. **מועסק במשלח יד הייטק** מועסק באחד ממשלחי היד לפי הרשימה בלוח ג-נ-2.

לוח ג-נ-1: רשימת ענפי כלכלה המסווגים כהייטק

קוד סיווג	תיאור סיווג
21	ייצור תרופות, כולל תרופות הומאופתיות
26	ייצור מחשבים, מכשור אלקטרוני ואופטי
303	ייצור כלי טיס, חלליות וציוד נלווה
62	תכנות מחשבים, ייעוץ בתחום המחשבים ושירותים נלווים אחרים
631	עיבוד נתונים, אחסון ושירותים נלווים
720	מרכזי מחקר ופיתוח
721	מרכזי מחקר ופיתוח בהנדסה ובמדעי הטבע

לוח ג-נ-2: רשימת משלחי יד המסווגים כהייטק

קוד סיווג	תיאור סיווג
133	מנהלי שירותים בענפי טכנולוגיות המידע (ICT)
211	בעלי משלח יד בתחום מדעי הפיזיקה וכדור הארץ
212	מתמטיקאים, אקטוארים וסטטיסטיקאים
213	בעלי משלח יד בתחום מדעי החיים
214	בעלי משלח יד בתחום ההנדסה (פרט להנדסת חשמל ואלקטרוניקה)
215	מהנדסי חשמל ואלקטרוניקה
251	מפתחי תוכנה ומנתחי יישומים
252	בעלי משלח יד בתחום מסדי הנתונים ובתחום הרשתות
311	הנדסאים וטכנאים במדעי הפיזיקה וההנדסה
314	הנדסאים וטכנאים במדעי החיים ובעלי משלח יד נלווה בתחומים דומים
315	בקרים, הנדסאים וטכנאים של כלי שיט וכלי טיס
351	הנדסאי וטכנאי תפעול והנדסאי וטכנאי תמיכה במשתמשים בענפי טכנולוגיות המידע (ICT)

נספח ג-2 משלחי יד לפי רמות מיומנויות

הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה (למ"ס, 2015א) מסווגת את משלחי היד לפי ארבע רמות מיומנות, המשקפות את הדרישות לביצוע מיטבי של המשימות בעיסוק הנתון.

- **רמה ראשונה:** משרות שכרוכות בביצוע משימות פיזיות או ידניות, פשוטות ושגרתיות. לדוגמה: ניקיון, חפירה, נשיאה או הובלה ידנית של חומרים, מיון, אחסון או הרכבה ידנית של מוצרים, קטיף ידני של פירות וירקות.
- **רמה שנייה:** משרות שכרוכות בביצוע משימות טכניות פשוטות. לדוגמה: הפעלת מכונות וציוד אלקטרוני, נהיגה בכלי תחבורה, תחזוקה או תיקון של ציוד חשמלי ומכני.
- **רמה שלישית:** משרות שכרוכות בביצוע משימות טכניות מורכבות שדורשות ידע ממשי, טכני ופרוצדורלי נרחב בתחום הנתון. לדוגמה: הכנת אומדנים מפורטים של כמויות ועלויות חומרים ועבודה עבור מיזמים ספציפיים, תיאום, פיקוח ושליטה על פעילויות של עובדים אחרים או ביצוע משימות טכניות בתמיכת אנשי מקצוע.
- **רמה רביעית:** משרות שכרוכות במציאת פתרונות לבעיות מורכבות תוך הפעלת שיקול דעת ויצירתיות. לדוגמה: ניתוח ומחקר, אבחון וטיפול במחלות, הקניית ידע לאחרים בתחום עיצוב של מבנים או מכונות או תהליכים לבנייה ולייצור. דוגמאות למשלחי יד שמסווגים לרמה זו: מנהלי מכירות ושיווק, מהנדסים אזרחיים, מורים בחינוך העל-יסודי, מוזיקאים, אחיות חדר ניתוח ומנתחי מערכות מידע.